

بسمتعالی

مصوبات هیأت امنای صندوق توسعه ملی در خصوص

منابع ریالی صندوق

(ضوابط و شرایط پرداخت تسهیلات از محل منابع ریالی)

با استناد به ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، با رعایت ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران^۱، مصوبات هیأت امنای صندوق توسعه ملی در خصوص سپرده گذاری ریالی منابع صندوق و قانون و مقررات مربوطه، ضوابط پرداخت تسهیلات ریالی از محل منابع صندوق توسعه ملی در قالب (۱۱) بخش، (۴۹) بند و (۸) تبصره به شرح ذیل می‌باشد:

بخش اول) تعاریف و مفاهیم

الف) قانون: قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور.

ب) صندوق: صندوق توسعه ملی.

ج) هیأت امناء: هیأت امنای صندوق (موضوع بند ب) ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور).

د) هیأت عامل: هیأت عامل صندوق (موضوع بند ت) ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور).

ه) بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

و) بانک عامل [سپرده پذیر]: هر یک از بانک‌های دولتی و غیردولتی که دارای قرارداد عاملیت (سپرده گذاری) با صندوق می‌باشد.

ز) نظام‌نامه: نظام‌نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ریالی.

ح) قرارداد عاملیت [سپرده گذاری]: قراردادی است که براساس مفاد ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و نظام‌نامه، میان صندوق و بانک عامل [سپرده پذیر] منعقد و مطابق آن منابع صندوق برای پرداخت تسهیلات به متقاضیان در اختیار بانک عامل [سپرده پذیر] قرار می‌گیرد.

ط) توجیه: توجیه فنی، مالی، اقتصادی طرح.

^۱ مصوبه جلسه مورخ ۹۷/۰۳/۰۲ هیأت امناء: در متن نظام‌نامه‌های ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ارزی و ریالی از محل منابع صندوق توسعه ملی، عبارت «ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، با رعایت ماده (۷) قانون برنامه ششم توسعه» جایگزین عبارت «ماده (۸۴) قانون برنامه پنجاه و پنجم توسعه کشور» شد.

ی) مناطق مشمول اعمال نرخ ترجیحی^۱: مناطق موضوع مصوبه شماره ۲۶۲۶۵۰/ت/۴۸۸۷۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۸ هیأت وزیران و اصلاحات و الحاقات بعدی آن به همراه کلیه نقاط استان‌های خراسان شمالی، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد، آذربایجان غربی، ایلام، سیستان و بلوچستان، کردستان، خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری و لرستان.

بخش دوم) مقررات عام

الف) بانک مرکزی صرفاً پس از اعلام صندوق، نسبت به فروش منابع تخصیصی اقدام نموده و معادل ریالی آن را به حساب صندوق نزد خود واریز می‌نماید.

ب) منابع صندوق در قالب قرارداد عاملیت [سپرده‌گذاری] که با شرط رعایت اساسنامه [موضوع ماده (۱۶) قانون]، مفاد نظام‌نامه و ضوابط حاضر و قوانین بودجه سنواتی توسط هیأت عامل با بانک‌های عامل [سپرده‌پذیر] منعقد می‌شود، به متقاضیان سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی اختصاص می‌یابد.

ج) بازپرداخت اصل و سود تسهیلات پرداختی از محل منابع صندوق به حساب صندوق نزد بانک مرکزی واریز و مجدداً در جهت اهداف صندوق به کار گرفته خواهد شد.

د) متقاضیان استفاده از منابع صندوق نسبت به ارائه طرح‌های خود به بانک‌های عامل [سپرده‌پذیر] اقدام می‌نمایند. بانک‌های عامل [سپرده‌پذیر] بر اساس اولویت‌های اعلامی از طرف صندوق نسبت به پذیرش، بررسی و تصویب (قبول یا رد) طرح‌ها در ارکان اعتباری خود اقدام می‌نمایند.

ه) واحد پولی محاسبات، واحد رسمی پول کشور (ریال) است.

بخش سوم) فعالیت‌های قابل قبول

فعالیت‌های واجد اولویت پرداخت تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی به شرح ذیل می‌باشد:^۲

الف) صنعت و معدن

الف-۱- سرمایه در گردش طرح‌ها و فعالیت‌های تولیدی

الف-۲- طرح و فعالیت صادراتی

الف-۳- طرح‌های سرمایه‌گذاری جدید و توسعه ای (طرح‌های ایجاد)^۳

الف-۴- طرح‌های سرمایه‌گذاری ایجاد و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل ریلی^۴

ب) گردشگری

احداث و تأمین تجهیزات هتل، مراکز اقامتی، مراکز تفریحی و مجتمع‌های رفاهی و بین راهی

^۱ مصوبه جلسه مورخ ۹۵/۰۳/۱۸ هیأت امنای

^۲ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۳ هیأت امنای

^۳ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ هیأت امنای

^۴ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۲ هیأت امنای

- ج) آب و کشاورزی، محیط زیست و منابع طبیعی
- ج-۱- سرمایه در گردش طرح‌ها و فعالیت‌های تولیدی
- ج-۲- صادرات محصولات کشاورزی
- ج-۳- احداث گلخانه و تولید محصولات گلخانه‌ای
- ج-۴- طرح‌ها و فعالیت‌های زیربخش شیلات: پرورش ماهیان دریایی در قفس، گرم آبی، سرد آبی، خاویاری، میگو و تجهیزات صیادی
- ج-۵- طرح‌ها و فعالیت‌های صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی
- ج-۶- افزایش بهره‌وری مصرف آب از طریق روش‌های نوین آبیاری و فناوری‌های روزآمد و نیز طرح‌های تأمین، تصفیه و انتقال آب
- ج-۷- خدمات مکانیزه کشاورزی
- ج-۸- طرح‌های زیست محیطی و منابع طبیعی
- ج-۹- طرح‌های توسعه واحدهای دامپروری^۱
- ج-۱۰- طرح‌های توسعه و تکمیل زنجیره‌های گوشت قرمز، سفید و شیر^۲
- ج-۱۱- طرح‌های نوسازی واحدهای دام، طیور و آبزیان که در زنجیره تولید قرار دارند^۳
- ج-۱۲- کشت گیاهان دارویی^۴

بخش چهارم) اشخاص مجاز

اشخاص مجاز به عنوان متقاضی استفاده از تسهیلات صندوق عبارتند از:

- الف) تمام اشخاص حقیقی ایرانی دارای اهلیت و مجوزهای قانونی لازم از مراجع ذی‌ربط که براساس مقررات بانک مرکزی منعی برای دریافت تسهیلات بانکی ندارند.
- ب) تمام اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی ثبت شده در ایران و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی دارای اهلیت که مطابق اساسنامه خود فعالیت نموده و براساس مقررات بانک مرکزی منعی برای دریافت تسهیلات بانکی ندارند.

تبصره ۱: پرداخت تسهیلات به مؤسسات و شرکت‌هایی مجاز است که حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) سهام یا سهم‌الشرکه آنها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.

تبصره ۲: پرداخت تسهیلات به اشخاص حقوقی و بنگاه‌های اقتصادی که صرف نظر از نوع مالکیت، بیش از بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیأت مدیره آنها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند، ممنوع است.

^۱ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۲ هیأت امنا

^۲ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۲ هیأت امنا

^۳ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۲ هیأت امنا

^۴ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۲ هیأت امنا

تبصره ۳: مؤسسات و شرکتهایی که اکثریت مطلق سهام آنها متعلق به مؤسسات عمومی و عام‌المنفعه نظیر موقوفات، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و مؤسسات خیریه عمومی است، در حکم مؤسسات و شرکتهای متعلق به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.

ج) مؤسسات و شرکتهایی که به صورت مشترک با سرمایه‌گذاران خارجی فعالیت می‌نمایند.

د) استفاده مجدد از منابع صندوق توسعه ملی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در صورت دارا بودن شرایط زیر مجاز می‌باشد:

۱. اقساط معوق نداشته باشد،
۲. پیشرفت فیزیکی سرمایه‌گذاری قبلی متناسب با برنامه باشد،
۳. برای طرح توسعه یا سرمایه‌گذاری جدید باشد،
۴. شرکتهایی که دارای صادرات بوده و اشتغال بیشتری ایجاد کنند در اولویت می‌باشند.^۱

بخش پنجم) نرخ بازده مورد انتظار

نرخ بازده (IRR) طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری برای بخش آب و کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی، منابع طبیعی و محیط زیست و گردشگری حداقل شانزده درصد (۱۶٪) و برای بخش صنعت و معدن حداقل معادل بیست و یک درصد (۲۱٪) تعیین می‌گردد.

بخش ششم) سود، وجه التزام

الف) نرخ سود تسهیلات ریالی (در شیوه سپرده‌گذاری منابع ریالی صندوق نزد بانکها) برای اعطای تسهیلات بخش‌های آب و کشاورزی، منابع طبیعی، محیط زیست و گردشگری ۱۴٪ (چهارده درصد) و برای بخش صنعت و معدن ۱۶٪ (شانزده درصد) و مناطق محروم چهار (۴) واحد درصد تخفیف از نرخ‌های فوق تعیین شد.^۲

ب) نرخ سود تسهیلات ریالی از محل منابع صندوق توسعه ملی برای صادر کنندگان کالاهای صنعتی و کشاورزی، یازده درصد (۱۱٪) و برای مناطق مشمول اعمال نرخ ترجیحی چهار واحد درصد کمتر از این نرخ تعیین شد.^۳

ج) شرکتهای دانش بنیان مشمول چهار (۴) واحد درصد تخفیف تسهیلات همانند مناطق محروم گردیدند.^۴

د) نرخ کارمزد بانک‌ها با هماهنگی صندوق، بانک مرکزی و دبیرخانه هیأت امانا تعیین می‌شود.^{۵*}

^۱ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۲۷ هیأت امانا

^۲ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۳ هیأت امانا

^۳ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۰۱ هیأت امانا

^۴ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۳ هیأت امانا

^۵ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۳ هیأت امانا

* باتوجه به بند ۸ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۳ هیأت امانای صندوق توسعه ملی مبنی بر اینکه نرخ کارمزد بانک‌ها با هماهنگی صندوق توسعه ملی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و دبیرخانه هیأت امانا تعیین می‌شود، مطابق صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۸ کارگروه فوق، نرخ کارمزد (۲,۵٪) برای اجرا ابلاغ می‌گردد. (نامه شماره ۱۷۴۲۳۴ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۷)

ه) اولویت پرداخت تسهیلات سرمایه در گردش خواهد بود.^۱

و) بانک‌های سپرده‌پذیر از محل منابع صندوق تا زمان پرداخت تسهیلات به متقاضیان، نسبت به پرداخت سود سپرده‌ها بر اساس مصوبات شورای پول و اعتبار در زمینه نرخ سود تسهیلات، به صندوق اقدام نمایند.^۲

تبصره ۱: وجه التزام طبق آخرین مقررات و آیین‌نامه‌های ابلاغی از سوی بانک مرکزی خواهد بود.

بخش هفتم) سایر الزامات

الف) اعطای تسهیلات به اشخاص حقوقی مجاز مشروط به آن است که نسبت حقوق صاحبان سهام به مجموع دارایی‌های شرکت (نسبت مالکانه) در زمان تسلیم درخواست به بانک عامل [سپرده‌پذیر] و هر مقطع زمانی از بیست درصد کمتر نباشد.

ب) بانک عامل [سپرده‌پذیر] ملزم به دقت در برآورد دقیق و صحیح از میزان کل هزینه مورد نیاز یا طرح (در تمامی مراحل طراحی، ساخت و بهره برداری) می‌باشد به‌طوری‌که فعالیت یا طرح با اعتبار اختصاص یافته در مدت زمان پیش بینی شده در قرارداد فی‌مابین متقاضی و بانک عامل [سپرده‌پذیر] به اتمام برسد.

در صورت عدم تکمیل طرح یا فعالیت، صندوق مسئولیتی در قبال تأمین اعتبارات تکمیلی اینگونه طرح‌ها و فعالیت‌ها نخواهد داشت.

ج) پرداخت تسهیلات به بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی و شرکت‌های تابعه و وابسته در سقف بیست درصد منابع صندوق مجاز است.

بخش هشتم) سهم آورده متقاضی

الف) سهم آورده متقاضی اعم از شخص حقیقی یا حقوقی در هر طرح حداقل معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) کل هزینه‌های ریالی و ارزی طرح بر مبنای ارزیابی فنی، مالی و اقتصادی بانک عامل [سپرده‌پذیر] خواهد بود.

تبصره: سهم آورده متقاضی نمی‌تواند از محل منابع استقراضی وابسته به طرح باشد.

ب) سهم آورده متقاضی در طرح‌های تعاونی حداقل معادل بیست درصد (۲۰٪) کل هزینه‌های ارزی و ریالی خواهد بود.

ج) سهم آورده متقاضی در طرح‌های بخش آب و کشاورزی حداقل معادل بیست درصد (۲۰٪) کل هزینه‌های ارزی و ریالی طرح خواهد بود.

تبصره: سهم آورده متقاضی در طرح‌های صنایع تبدیلی و تکمیلی حداقل معادل بیست و پنج درصد خواهد بود.

د) سهم آورده متقاضی برای طرح‌های صادراتی اعم از صادرات کالا و خدمات حداقل معادل بیست درصد خواهد بود.

^۱ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۳ هیأت امنا

^۲ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۰۱ هیأت امنا

ه) سهم آورده برای بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیردولتی حداقل معادل سی درصد کل هزینه‌های ارزی و ریالی طرح خواهد بود و سهم آورده متقاضی در مناطق مشمول اعمال نرخ ترجیحی^۱ پنج درصد کمتر از نرخ مذکور در بندهای (الف)، (ب)، (ج)، (د) و (ه) این بخش خواهد بود.

ز) سهم آورده متقاضی جهت استفاده از تسهیلات سرمایه در گردش حسب مورد در قرارداد عاملیت [سپرده‌گذاری] با بانک‌های عامل [سپرده‌پذیر] توسط هیأت عامل مشخص می‌شود.

بخش نهم) مدت تسهیلات [در روش عاملیت]

الف) مدت زمان لازم برای دوره اجراء تا بهره‌برداری آزمایشی از طرح‌ها حداکثر سه (۳) سال، دوره تنفس حداکثر شش (۶) ماه و دوره بازپرداخت تسهیلات اعطایی حداکثر پنج (۵) سال خواهد بود. در هر حال با احتساب مجموع دوره‌های اجراء تنفس و بازپرداخت نبایستی از هشت (۸) سال تجاوز نماید.

تبصره ۱: هیأت عامل می‌تواند مدت زمان لازم برای دوره اجراء و بازپرداخت طرح‌های واقع در مناطق مشمول اعمال نرخ ترجیحی را در مجموع حداکثر دو (۲) سال بیشتر از مدت زمان‌های مذکور در این بند تعیین نماید.
تبصره ۲: پرداخت تسهیلات از منابع صندوق توسط بانک عامل، به فعالیت‌ها و طرح‌های مصوب در ارکان اعتباری بانک عامل، بسته به ماهیت فعالیت به صورت یکجا (دفعتاً واحد) و یا مرحله‌ای و متناسب با پیشرفت فیزیکی هر طرح صورت خواهد گرفت.

ب) در صورتی که تسهیلات پرداختی به صورت تلفیقی (منابع داخلی بانک عامل و منابع صندوق) باشد، شرایط و ضوابط موضوع این نظام‌نامه (اعم از نرخ سود، سهم آورده، مدت زمان بازپرداخت و ...) صرفاً ناظر به منابع صندوق بوده و بانک عامل می‌تواند در مورد بخشی از منابع که خارج از منابع صندوق تجهیز نموده است وفق ضوابط و مقررات خود عمل نماید.

ج) هیأت عامل مجاز است در اجراء جزء (۳) بند (ت) اساسنامه [موضوع ماده (۱۶) قانون]، با درخواست بانک‌های عامل و به منظور رفع مشکلات زمان بندی طرح‌های تامین مالی شده از محل منابع صندوق، حداکثر دو (۲) سال به زمان طرح (اجراء، تنفس و بهره برداری) اضافه نماید.^۲

بخش دهم) مسئولیت‌ها و تعهدات بانک عامل [سپرده پذیر]

الف) صندوق می‌تواند در قرارداد عاملیت [سپرده‌گذاری]، بانک‌های عامل [سپرده‌پذیر] را ملزم به رعایت موارد ذیل نماید:
الف-۱- ایجاد واحد پذیرش، بررسی و نظارت بر طرح‌های متقاضیان سرمایه‌گذاری.
الف-۲- تجهیز واحدهای پذیرش، بررسی و نظارت از نظر تخصص‌های فنی، مالی و اقتصادی مورد نیاز.

^۱ مصوبه جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ هیأت امانا

^۲ مصوبه جلسه مورخ ۹۵/۰۳/۱۸ هیأت امانا

الف-۳- اطلاع‌رسانی به هنگام، کافی و عام دستورالعمل‌ها و مقررات مربوط به اعطاء و بازپرداخت تسهیلات از منابع صندوق به متقاضیان و نیز اطلاع‌رسانی در خصوص طرح‌های مصوب از طریق تارنمای بانک عامل [سپرده‌پذیر].

الف-۴- اعتبارسنجی و احراز اهلیت متقاضیان دریافت تسهیلات از منابع صندوق.

الف-۵- تکمیل و ارسال خلاصه‌ای از اطلاعات طرح‌های مصوب دارای توجیه [در روش عاملیت].

ب) ارزیابی گزارش توجیه طرح و تصویب یا رد آن در ارکان اعتباری بانک عامل [سپرده‌پذیر].

ج) احراز کفایت بازدهی طرح‌ها به میزانی که از حداقل نرخ بازده مندرج در ضوابط نظامنامه کمتر نباشد.

د) انعقاد قرارداد تأمین مالی طرح‌های مصوب با متقاضی پس از اعلام صندوق [در شیوه عاملیت].

ه) نظارت بر نحوه مصرف تسهیلات اعطایی و حصول اطمینان از صرف آن در محل پیش‌بینی شده و همچنین نظارت بر پیشرفت فیزیکی و مالی طرح‌ها و ارسال گزارش‌های ادواری (سه ماهه، شش ماهه، سالانه و حسب مورد) به صندوق.

و) بانک عامل [سپرده‌پذیر] متعهد می‌شود در سررسید مقرر، اصل و سهم سود صندوق را بر اساس مفاد قرارداد عاملیت [سپرده‌گذاری] به حساب ریالی صندوق نزد بانک مرکزی واریز کند. در غیر اینصورت مشمول وجه التزام از زمان سررسید اقساط خواهد بود.

ز) بانک عامل [سپرده‌پذیر] با امضای قرارداد عاملیت [سپرده‌گذاری] به صندوق وکالت می‌دهد در صورت تأخیر بانک عامل [سپرده‌پذیر] در بازپرداخت اقساط مربوط به تسهیلات صندوق معادل مبلغ اصل، سود و وجه التزام تسهیلات پرداختی را از حساب/حساب‌های بانک عامل [سپرده‌پذیر] نزد بانک مرکزی برداشت نماید. بانک مرکزی موظف است در برداشت از حساب بانک های عامل [سپرده‌پذیر] و بدهکار نمودن آنها، اولویت را به مطالبات صندوق بدهد.

ح) به منظور جلوگیری از تضییع منابع صندوق و حصول اطمینان از مصرف بهینه آن منطبق با درخواست‌های واصله، بانک عامل [سپرده‌پذیر] موظف است تمهیدات لازم را از طریق کارشناسان یا مشاوران ذیصلاح جهت اطمینان از مناسب بودن قیمت موضوع پیش فاکتور بکارگرفته و ضمانت اجرایی لازم، اعم از دریافت سود و کلیه خسارت‌های وارده را در قرارداد خود با متقاضی پیش‌بینی نماید.

ی) مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره بانک عامل [سپرده‌پذیر] مسئولیت اجرای کلیه تعهدات مندرج در قرارداد عاملیت [سپرده‌گذاری] که براساس این نظامنامه تنظیم می‌شود را داشته و نیز با امضاء قرارداد عاملیت [سپرده‌گذاری] پاسخگویی نسبت به تصمیمات اتخاذ شده در رابطه با منابع صندوق در دوره تصدی خود را پذیرفته و به عهده می‌گیرند.

بخش یازدهم) سایر

نحوه عمل در موارد غیر مصرح در این نظامنامه، تابع اساسنامه صندوق موضوع ماده (۱۶) قانون و سیاست‌های پولی، اعتباری و ارزی ابلاغی بانک مرکزی خواهد بود.